

Viidennes Suomen televisiokääntäjistä jäämässä työttömäksi

Av-käännösosalalla jo pitkään jatkunut polkuhinnoittelu sai radikaalin käänteeseen joulukuussa, kun monikansallinen av-käännöstoimisto Broadcast Text International Oy voitti tarjouskilpailun Sanoma-konserniin kuuluvan NelonenMedia Oy:n tv-ohjelmien tekstittämisestä. Häviävä osapuoli oli viimeinen suuri suomalainen av-käännöstoimisto Pre-Text Oy, josta jää työttömäksi noin 60 kääntäjää. Se on lähes viidennes koko alan ammattilaisista.

- Tapahtumat heijastavat viime vuosien kehitystä av-käännösosalalla, jossa markkinoita valtaavat monikansalliset käännöstoimistot, sanoo Suomen Journalistiliiton työehtosiamies Petri Savolainen.

Suomen av-käännösmarkkinoilla on useita monikansallisia toimijoita, joista suurimmat ovat Broadcast Text International Oy ja SDI Media Oy. Nelosen käännökset voittanut Broadcast Text on näistä taloudellisesti menestyvin, mutta maksaa kääntäjille huonoiten.

Monikansalliset av-käännöstoimistot värväävät listoilleen käännöstieteen ja kielten opiskelijoita, jotka haluavat työkokemusta, mutta joilla ei ole selvää käsitystä asiallisesta palkkiotasosta. Työ tehdään yleensä yksityisenä ammatinharjoittajana, jolloin käännöstoimisto säästää työnantajamaksut. Lisäksi käännöstoimistot vaativat lähes poikkeuksetta kääntäjiä luopumaan teostensa tekijänoikeuksista, jolloin firma saa muokata ja käyttää käännöstä uudelleen mielensä mukaan. Toimistojen kääntäjille ei ole onnistuttu neuvottelemaan työehtosopimusta.

- Vaarana on, että av-kääntämisestä muodostuu epäarvostettu läpikulkuala, jossa suurimman osan työstä tekevät alipalkatut ja usein ylityöllistetyt opiskelijat ennen siirtymistään houkuttelevammille työurille, Savolainen jatkaa.

Televisioyleisö huomaa muuttuvan tilanteen käännösten laadussa. Seuraukset voivat olla merkittävät ja jättää jälkensä suomalaisten luku- ja kielitaitoon. Suomalaiset koululaiset ovat menestyneet mm. OECD-maiden PISA-tutkimuksen lukutaitovertailuissa tähän asti erinomaisesti, mistä voidaan osaltaan kiittää sitä, että suomalaiset lukevat vuodessa lähes huomaamattaan kymmeniä kirjoja vastaavan tekstimäärän televisio-ohjelmien ruututeksteinä. Pitkän ajan kuluessa käännöstekstin laatu saattaa heijastua suoraan suomalaisten kielitajuun ja lukutaitoon.

Suomen Journalistiliitto kutsuu av-käännöstoimistot yhteisen neuvottelupöydän ääreen, jotta voidaan ryhtyä toimiin alan tulevaisuuden turvaamiseksi.

Lisätietoja:

Petri Savolainen, työehtosiamies, Suomen Journalistiliitto
050-534 24 85

Maija Rantanen, Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton av-jaosto, maija.rantanen@kotiposti.net